חמשת דברים קמח ועוד גרסי' כדפרי' בפ"ק (דף סו.) :

הדרן עלך כלל גדול

המוציא יין . חלב כדי גמיעה · הקשה רבינו לפרים דתמיד בפלוגי המגיע (לקמן קה.) המוכר והמחכך והמעכן כגרוגרת ואין חיוב בין מזיד לשוגג להוכ לקמן בפירקין *לחמי' דהמעבד טור שיעורו כמזיד טור ושיריו ר"י דמחסם מלב גמיאה דנפיש מגרוגרת ומחסם מייבי בשוגג לגביה לחחמוציה וכן מוכח דכדי גמיאה נפיש מגרוגרת דבפ' בתרא דיומא(פ.) גבי שומה ביוה"כ לוכח דמחייב ברביעית ולוכח למ"ד בכדי גמיאה ובגירוזין (דף עב:) מסתמא דמחסם סעודות ים בקב ובפרק חלון (שם פ:) מסתמא פיש י"ח גרוגרות בכפי סעודות ולפי כדי גמיאה פחות מגרוגרת ל"כ הוו יותר מדלי חלוקים זה מזה ומיהו(ב)כגרוגרת דהמתניע (לקמן קה.)לחייבי ביבש לפסר שבחלה היה יותר מכדי גמיאה ולפי זה צריך לפרש דמחסם מלב הוי לגביה והא דמחייב הכא בכדי גמיאה היינו בפרש בהדיא לפתיה לבל לפי מחסם מלב הוי לאכול ולשתות ולא לגביה לפי היה מפרש בהדיא לגביה היה חייב לכדי גמיאה דזומרת החיל ומסתמא לכך כתלמידין לעיל המוציא תבן כמלא פי פרה לגמל חייב להא חזי לפרה וי"מ דבחלב בבר בעין מחייב בכדי גמיאה לבל תולב לא מחייב חלא בגרוגרת דאין לחם מורח לחלוב בפחות מגרוגרת לכה"ג לחמרי לקמן (דף עם.) לאין לחם מולח לגמל פיע לעשות פי כור ומיהו לומר ר"י ללא דמי להחם אין המיס מחזיק ממחם שלאו לגבל בהן לא המיע כמו המיע עלמו שהוא מגובל בבר לבל הכא בחלב כמולב להוציא מן הדד בכדי גמיאה יש לו להוסיף

כדי גמיעה . הכי גרסי' בפ"ק דעירובין (דף כ.) : לוגמא ולא מסתע כן במסכת יומא בפרק בתרא (דף פ.) :

צריך שיהא בו רובע רביעית . רביעית לכבל קרי ליה רביעית הלוג כדפי' הקונט' ועוד יש לדקדק להיינו רביעית דפרק ג' מיין (מיד לח.) הם רביעית הלוג מדפריך ותו ליכא והאיכא רביעית טומלין לידים ובמסכת ידים (פ"ו מ"ח) מסתע בהדיא להוי רביעית הלוג ועוד דבערבי פסחים (פסחים קט:) מסתע דכום הוי רביעית של תורה ומתוך תבנן דמקום מסתע להיינו רביעית הלוג והא דקתמר התם קיסמא דמוריסא הוי ביטורי והוי כמין לוגין דמקדשא ובה מסתברין רביעית של פסח לתו בכולה מסתברין להיינו כל הלוג חלא לומר מדה מסתברין רביעית של פסח: **כדי** שיסובו על רביעית . מסתע דכום של ברכה מעון מזיגה וכן בפ' שלשה שאכלו (ברכות ה:) תר"י בר מינה מודים חכמים לר"ח בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיהן לתוכו מים וקימה דכתוב פר' שלשה שאכלו (שם דף נא.) לאמרו מעשרה דברים נאמרו בכום של ברכה הדחה ומסיפה חי ומלא חי בעין ומיהו התם פירש בקונטרס לחא שיהא חי כשמברכין עליו חלא דעתו חי בכום שמברכין בו לאחוקי שלא יסובו בכום של ברכה ור"ח מפרש לחי דלקתמר היינו מזיג ולא מזיג דמיקרי חי כדלמרי' בפ' בן סורר (סנהדרין ע.) עד שיאכל מרימר בשר וישתה יין חי ומוקי לה התם בסובא ולא מזיג ובברכות האיכא מזיג כלאו דלאמר בפ' שלשה שאכלו(ברכות נא.)משוסף בברכת האילן ולא כמו שפירש שם בקונטרס שמוסיף יין בברכת האילן וכי נרבוצת מפרשים לחי קלי לחכום שלריך שיהא שלם ולחי שפיר לכל לוחן דבריס לחביב התם הוו כולהו בכום ולא ביין וכה"ג בפרק בתרא דמכות (דף מ:) ריסק ט' גמלים ולחמ מי לחייט שלם לחפי' מת חשיב בריה כדלמר בסוף פ' גיד הנשה (חולין דף קכ:)· **ויעמוד** על רביעיע . ולפ"ג לחלמרינן בערבי פסחים (דף קי.) המקדש חם מעט מלא לוגמא יצא ומלא לוגמא הוי מפי רביעיע כדמוכח בפ' בתרא דיומא (דף פ.) יש לומר דמלא לוגמא דהתם לאו דוקא חלא כדי שיסלקו לגד לאחד וילחה כמלא לוגמא כדמפרש ביומא דהתם ושוב יש לומר דדוקא מקדש :

אף חבן נמי מגיעה . לכום של ברכה מעון רביעית דמסתמא יין שיעורו לכשמזגו ויעמוד על רביעית כמו שאר משקין דלקתני סיפא רביעיע לא שמעינן מחתני' חלא ממילא ידעינן דהא מזיגה הוא על אד חלא והא לגא נקט בחתני' כדי מזיגת רביעיע חלבך קמ"ל דכום של ברכה ברביעית ושוב משום דמכאי טעמא דחזי לכום של ברכה חשיב ומיחייב בפחות מרביעית חע"פ שיכול להוסיף עליהן כדמסיק ודקתמרת מים בכד ומנתרפין לגבי שבת מידי דחשיב בעינן דלאמר

סכנת נפשות הוי · ביחד : **לדונפש** . מי שיש לו למכור לבר מכולן ומכן לפני חבלו להרחות שיש לו למכור מכולן וניחח ליה שיהו מוכרין יחד לחידי דזומרי כל חד וחד הרוח מפורסו: **מתני' מוכרין** . למוכל לחם : **ומגמרפין** . כל חוכלי לחם זה עם זה : **מון מקליפין** . מחין לוכל ומין מעלימין השיעור : **ומוקלפין**.זכ הפרי דהוח מן בעלמח: **ומוכן** . קליפה חמין הטמרת מחמת כתיפה : **ומורסנן** . הגמחר בגפה : **ר' יהודה חומר** .כל הקליפין חין מגמרפין כדלמרן חוץ מקליפי עדשים שמגרפות לוכן : **שמבשלות עמהן** . לחפוק קליפה מיטנא שהן גדולות בכוכה הטמרות בגוון: **גמ' בנוסף** מעורבת בסובנה וכמורסנת לכך "לחם החמן" קרינן ביה ומשמע לענין שבת מידי דחשיב בעינן וסתמייהו דהני לאו לוכל ניכוה : **פוטן חדפי** · קליפהן מגמרפין : **כוכוין** . לפי שהן חמורות :

הדרן עלך כלל גדול

המוציא יין . מי : **כדי מזיגת** סכום . כשיעור שנתנין יין מי לתוך כום להוסיף עליו מים כהלכתו ולמזוג לוחו בהן וגמרינן מפרש בחיזה כום משערו : **כפים** . שבגבי הסוסים והגמלים מחמת המשקוח לדוי"ם בלע"ז וכי לחמר בהמפקיד בכבח מניעה(דף לח.) דבש והדבים למחי חזי לכחוחת דגמלי לבל רבוחי פירכו בחים מכה שבל גב היל ומע"ג הרגל: **נשוף** . לשפשף ולהסחות בהן : **קילור** . שנותנין על העין לרי"ח בלע"ז : **ברביעים** . בילה ומחצה רביעים הלוג : **שופכים** . מים סרוחים וגמרינן מפרש למחי חזו : **כולן ברביעים** . לף היין והחלב והדבש שבמסבה חלא למתניתין לבד וחזר המתניע והוילו חייב לבל אחד כל חדם שהוילו חין חייב וסבירא לי' לר"ש דמתניע עלמו בעי שיעורא עלמא ובגלייר מהא שיעורא לא מיתייב בדלמרינן בפרקין לעיל (דף עה:) דלית ליה לר"ש כל שאין כשר להקניע וחין מתניעים כמותו שיתחייב עליו מתניתו' : **גמ' חנא** .בסופסחת המוליא יין כדי מזיגת כום יפה פירוש לכום דמתני' : **כום של ברכה** . ברכת המזון שהלריכו חכמים לייפותו לדלמרי' בברכות (דף נא·) עיטור וטיוקו הדחה ומסיפה מי ומלא· : לאמר רב נחמן גרסי' ולא גרסי' דלאמר : **שיעור כום של ברכה לריך שיהא כו** . יין מי רובע של רביעיע הלוג: **כדי שימזגנו** .במים שהם מלקים מים וחחד יין : **ויעמוד על רביעיע** . הלוג: מגיעה

כדי שימזגו ויעמוד על רביעיע . מסתע דכום של ברכה מעון מזיגה וכן בפ' שלשה שאכלו (ברכות ה:) תר"י בר מינה מודים חכמים לר"ח בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיהן לתוכו מים וקימה דכתוב פר' שלשה שאכלו (שם דף נא.) לאמרו מעשרה דברים נאמרו בכום של ברכה הדחה ומסיפה חי ומלא חי בעין ומיהו התם פירש בקונטרס לחא שיהא חי כשמברכין עליו חלא דעתו חי בכום שמברכין בו לאחוקי שלא יסובו בכום של ברכה ור"ח מפרש לחי דלקתמר היינו מזיג ולא מזיג דמיקרי חי כדלמרי' בפ' בן סורר (סנהדרין ע.) עד שיאכל מרימר בשר וישתה יין ומוקי לה התם בסובא ולא מזיג ובברכות האיכא מזיג כלאו דלאמר בפ' שלשה שאכלו(ברכות נא.)משוסף בברכת האילן ולא כמו שפירש שם בקונטרס שמוסיף יין בברכת האילן וכי נרבוצת מפרשים לחי קלי לחכום שלריך שיהא שלם ולחי שפיר לכל לוחן דבריס לחביב התם הוו כולהו בכום ולא ביין וכה"ג בפרק בתרא דמכות (דף מ:) ריסק ט' גמלים ולחמ מי לחייט שלם לחפי' מת חשיב בריה כדלמר בסוף פ' גיד הנשה (חולין דף קכ:)· **ויעמוד** על רביעיע . ולפ"ג לחלמרינן בערבי פסחים (דף קי.) המקדש חם מעט מלא לוגמא יצא ומלא לוגמא הוי מפי רביעיע כדמוכח בפ' בתרא דיומא (דף פ.) יש לומר דמלא לוגמא דהתם לאו דוקא חלא כדי שיסלקו לגד לאחד וילחה כמלא לוגמא כדמפרש ביומא דהתם ושוב יש לומר דדוקא מקדש :

אף חבן נמי מגיעה . לכום של ברכה מעון רביעית דמסתמא יין שיעורו לכשמזגו ויעמוד על רביעיע כמו שאר משקין דלקתני סיפא רביעיע לא שמעינן מחתני' חלא ממילא ידעינן דהא מזיגה הוא על אד חלא והא לגא נקט בחתני' כדי מזיגת רביעיע חלבך קמ"ל דכום של ברכה ברביעית ושוב משום דמכאי טעמא דחזי לכום של ברכה חשיב ומיחייב בפחות מרביעית חע"פ שיכול להוסיף עליהן כדמסיק ודקתמרת מים בכד ומנתרפין לגבי שבת מידי דחשיב בעינן :

רבינו חננאל

ר' יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים שהן מתבשלין עמהן ולפיכך מצטרפות · והא דתנן הרוץ מקליפיהן ר' יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים חוץ מחוץ ונמצא מישים מטישום ולרבות הוא כמה שפירשנו למעלה: ושניא חלה דסבן ומורסנן הין מצטרפין לקמח להוציא מכלן חלה · שכן עני אוכל פחו מעיסה בלוסה שיש בה סביון ומורסן וזו היא עיסתו ואמר רחמנא ראשית עריסותיכ' אבל להוצאת שבת אין סבון ומורסנן מצטרפין וכן פולים אם הדשים הן הרי מנוב לבשל בקליפיהן. וקאמר ר' יהודה בבריימא שאף הן מצטרפות עם השלין אבל אם הם ישנו' ונשתהוו נראין כזבובים בקערה ורבילין בני אדם לקלפן קודם בישול והלכך אין קליפיהן מצטרפות עמהן :

הדרן עלך כלל גדול

פ"ח המוציא יין כדי מזיגת הכום · תנא כדי מזיגת הכום יפה · ומאי כום יפה כום של ברכה · והתם אמרינן אמר רב יהודה אמר שמואל כוטות הללו צריך שיהא בהן כדי מזיגת כום יפה · ומתניתין ר' כוטות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית ופרקינן אידי ואידי חד שיעורא הוא והאי דקאמר צריך שיהא בארבעתן רביעיות *) בכל אחת רובע רביעית כדאמרינן הבא · אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כום של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית · ואמר רבה אף אנן נמי

*) נלמה דחסר לישה חיכות ול"ל שיהא בהן כדי רביעיות סייט כתרגומתן וכו' .

רב נסים גאון

פ"ח המוציא יין. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה כום של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימזגנו ויעמוד על רביעית · משתכח פירושה בפרק ערבי פסחים (דף קח) אמר רב יהודה אמר שמואל ר' כוטות הללו צריך שיהא בהן כדי מזיגת כום יפה ואותבי' לשמואל מבריימא דקתני בה ר' כוטות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית ופרקינן מאי כדי מזיגת כום יפה דאמר שמואל בהאי שיעורא ואמרו עוד (שם דף קמ) אמר רב יצחק קיסמא דמוריסא דהוות בטבריא היא הוות כמין דמקדשא ובה משערינן רביעית של פסח וסיכן את למד כום של ברכה רביעית בפסכת נזירות בפרק נ' מינים אמרינן (דף לח) אמרו אמר ר' אלעזר עשר רביעיות נקיים רב כהנא בידיה ה' מוסקאתא וה' חיורתא ה' מוסקאתא גויר ועשרה פסח שהוזרו למקדש וסתים סימן נזיר רביעית יין לנזיר עושה פסח דאמר רב יהודה אמר שמואל ר' כוטות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית שהוזרו השותה רביעית יין אל יזרה למקדש שהשותה רביעית יין ונכנס למקדש חייב מתים דתניא מנין לרביעית דם היזצאה משני מתים שהיא מטמאה באהל שנא' (ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבא וחסש חיזרתא חלה נויר מצזרע (שנפלו) [שנפטלו] בשבת סימן חלה רביעית שכן לחלה נויר רביעית שכן לנזיר מצזרע ושנפטלו דתנן ושאר כל המשקין מטמאין פומאין פומלין את השוות לרביעית שבת דתנן ושאר כל המשקין בפחות מרביעית וכל השוכרין בדביעית :